

Badanie zawartości substancji organicznych w Odrze na odcinku od Wrocławia do Głogowa w latach 1999–2001

Ewa Terlecka*, Stanisław Kaczmarowski*

Przedmiotem pracy jest ocena zmian zawartości substancji organicznych w wodach Odry na odcinku od Wrocławia do Głogowa. Badania wykonano w latach 1999–2001, w dwu przekrojach rzeki: 249,00 km — Wrocław i 390,00 km — Głogów. Pobrano łącznie 186 próbek, w których określono stopień zanieczyszczenia wód substancjami organicznymi, charakteryzowany wskaźnikami BZT₅ i ChZT_{Cr}. W przekroju „Wrocław” wskaźnik BZT₅ utrzymywał się, w badanym okresie, w granicach od 1,0 do 9,8 mg O₂/dm³. W 1999 r. w większości próbek (69%) wartości tego wskaźnika wahały się od 4–8 mg O₂/dm³, co odpowiada II klasie czystości rzek. Natomiast w 2000 r. i 2001 r. zaobserwowano obniżenie wartości wskaźnika BZT₅ tak, że w większości badanych próbek odpowiadał on I klasie czystości (odpowiednio 61% i 65% próbek). Wartości średnie BZT₅ w badanym okresie obniżały się z 4,6 w 1999 r. do 4,0 w 2000 r. i 3,7 mg O₂/dm³ w 2001 roku. Stwierdzono zmienność sezonową. W okresach ciepłych zaobserwowano, że 85% badanych próbek wody spełnia warunki I klasy czystości. Było to spowodowane tym, że w okresie ciepłym procesy samoczyszczania przebiegają znacznie szybciej aniżeli w okresie zimnym (61% próbek w I klasie czystości). Na ten stan miały również wpływ obserwowane w okresach ciepłych, w latach 1999–2001, wysokie przepływy wód rzecznych. W przekroju „Głogów”, większy niż we „Wrocławiu” był

udział procentowy próbek, w których oznaczano BZT₅ w I klasie czystości (od 61% w latach 1999 i 2000 do 81% w 2001r.).

W okresie badań wartości wskaźnika ChZT_{Cr} w przekroju „Wrocław” wahały się w granicach 9,8–38,9 mg O₂/dm³. W większości badanych próbek (od 69% w 1999 r. do 77% próbek w 2000 r.) stwierdzono wartości ChZT_{Cr} odpowiadające I klasie czystości rzek, tj. 25 mg O₂/dm³ i poniżej. Wartości średnioroczne ChZT_{Cr} utrzymywały się, w latach 1999–2001, na prawie stałym poziomie (21,2–22,6 mg O₂/dm³). W przekroju „Głogów” ChZT_{Cr} zmieniało się w granicach od 9,4 do 37,8 mg O₂/dm³. Wody większości próbek (od 61% w 1999 r. do 69% w 2001r.), podobnie jak w przekroju „Wrocław”, można zakwalifikować do I klasy czystości. Wartości średnioroczne ChZT_{Cr}, w latach 1999–2001 oznaczane w przekroju „Głogów”, były zbliżone do wartości średniorocznych w przekroju „Wrocław” i wynosiły od 22,2 do 22,8 mg O₂/dm³.

O wielkości wskaźników BZT₅ i ChZT_{Cr}, oznaczanych w wodach rzek, decydują przede wszystkim wprowadzane do nich ścieki przemysłowe i komunalne, w znacznie mniejszym stopniu spływy obszarowe. Na badanym odcinku Odry zarówno dopływy prawo-, jak i lewobrzeżne charakteryzowały się zróżnicowanym poziomem zanieczyszczenia wód. Mogą one rozcieńczać wody Odry, bądź zwiększać ilość zanieczyszczeń organicznych, np. rzeka Barycz, zasilana w substancje organiczne poprzez zrzuty z milickich stawów rybnych, może w sposób wyraźny wpływać na wielkości wskaźników BZT₅ i ChZT_{Cr}.

*Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Oddział we Wrocławiu, ul. Parkowa 30, 51-616 Wrocław